

Waar beoordelen

*Invloed van de context op de
resultaten van het examen*



MARIANNE HUBREGTSE

Een uitgave van
KCH Examens

Waar beoordelen

TIEN JAAR ESS

In 2003 is in samenwerking met de Btg Handel het examenservicesysteem (ESS) opgericht. Toetsdeskundigen vanuit KCH Examens ontwikkelen met betrokkenen uit onderwijs en bedrijfsleven een veelvoud aan beoordelingsinstrumenten voor het ESS. Dit resulteerde de afgelopen tien jaar in een databank met duizenden examens. Jaarlijks wordt ingespeeld op vernieuwingen in de kwalificatiedossiers én op opmerkingen van de gebruikers. Waar in vroegere jaren de examens alleen op papier werden gedistribueerd, wordt nu gebruikgemaakt van distributie via internet. Anno 2013 kunnen de praktijkexamens afgenomen worden in een digitale omgeving. Praktijkexaminatoren kunnen hierin efficiënt communiceren met de deelnemer. Resultaten van dit examen zijn eenvoudig op te vragen en te archiveren. Dit werkt efficiënt in een sector waar zo vaak wordt geëxamineerd in de beroepspraktijk.

KWALITEIT

Voor het ESS voert de kwaliteit van de instrumenten al tien jaar de boventoon. De examens dekken 100% van de eisen uit de kwalificatiedossiers. Alle instrumenten worden ontwikkeld in samenwerking met onderwijs én bedrijfsleven. De deskundigheid van alle betrokkenen is hoog. Op verschillende gebieden bestaat expertise, of het nu gaat om de examinering van managementvaar-

digheden en verkoopgesprekken of om een training in examinering in de beroepspraktijk.

SAMENWERKING

Om opleiden en examineren zo goed mogelijk op elkaar te laten aansluiten is er regelmatig overleg met de opleidingsinstellingen. Waar nodig wordt samenwerking gezocht en maatwerk geleverd om de instrumenten te laten aansluiten bij de specifieke wensen van een opleiding, zonder dat dit ten koste gaat van de kwaliteit.

Vier jaar geleden is Marianne Hubregtse, promovenda, benoemd om onderzoek te doen naar de praktijkgerichte examinering in het mbo. In november 2012 verscheen een Nederlandstalige publicatie van haar eerste deelonderzoek ('Geslaagd Beoordelen'). Op de website www.kch.nl/examens vind u een link naar dit onderzoek.

Deze uitgave 'Waar beoordelen' verschijnt in het kader van het 10-jarig bestaan van het ESS. Het is een onderzoek naar de praktijkgerichte examinering in verschillende contexten. De resultaten van dit onderzoek valideren het beoordelen in de beroepspraktijk én dragen bij aan de kwaliteitsverhoging van de producten in het ESS.

Kenniscentrum Handel
Marijke Backx, manager KCH Examens

Inhoud

Inleiding	3
Methode	4
Resultaten	7
Theorie	9
Discussie	11
Literatuur	13



Inleiding

Iemand die een diploma krijgt heeft daarvoor vaak verschillende examens afgerond. Een combinatie van examens die leidt tot een diploma noemen we een 'examenset'. Voor het beroepsonderwijs bevat een examenset, naast theorie-examens, in veel gevallen één of meer praktijkexamens. Dat zijn examens die plaatsvinden in de beroepspraktijk (op de werkvloer) of op een locatie die daar sterk op lijkt (in een simulatieomgeving). Vaak worden praktijkexamens gehouden op 'decentrale' locaties: op de werkvloer. Dit boekje gaat over praktijkexamens. Daar waar er examen staat, gaat het over praktijkexamens.

VOORDELEN

Het laten aansluiten van de praktijkexamens op de stage verhoogt de authenticiteit, de aanvaardbaarheid, de efficiëntie en de zinvolheid van de examenset (Gulikers, Biemans, & Mulder, 2009). De beroepspraktijk is in veel gevallen complexer dan een gesimuleerde setting. Het verhogen van de bovengenoemde factoren is daarom een groot voordeel van examineren in de beroepspraktijk.

NADELEN

Examineren in de beroepspraktijk is echter niet gestandaardiseerd. Dat betekent dat twee studenten nooit hetzelfde examen afleggen. Examens in de beroepspraktijk zijn derhalve minder vergelijkbaar dan examens die in simulatie worden afgenomen. Dit kan leiden tot een minder 'eerlijke' beoordeling. Het is ook moeilijker te verantwoorden dat een tweede keer afnemen van het examen in de beroepspraktijk leidt tot dezelfde score. Ook is het mogelijk dat een examen in de beroepspraktijk minder transparant is omdat de setting niet vooraf vastligt.

BEORDELAAR

De score op een praktijkexamen komt meestal tot stand door een beoordelaar de student te laten observeren. Beoordelaars die examens in de beroepspraktijk beoordelen, beoordelen dus op een specifieke locatie. De vraag is welke invloed die locatie heeft op de beoordelaar. Moet een beoordelaar de locatie van een praktijkexamen kennen voordat hij het goed kan beoordelen?

Een combinatie van examens die leidt tot een diploma noemen we een 'examenset'.

LOCATIE

Het begrip 'locatie' kunnen we breed opvatten. Het omvat niet alleen de gps-coördinaten van het bedrijf waar het examen plaatsvindt, maar vooral de omgeving van het bedrijf en de bedrijfscultuur. Dat laatste bestaat uit alle regels en sociale afspraken die gelden binnen een bedrijf, samen met hoe het interieur van het bedrijf eruit ziet en hoe er moet worden omgegaan met klanten en collega's.

Methode

ONDERZOEK

Om het effect van de locatie op de beoordelaar te onderzoeken is onderzoek gedaan onder praktijkopleiders met een internet-vragenlijst. Zij werden verzocht om een dergelijke vragenlijst in te vullen. In de vragenlijst konden praktijkopleiders een filmpje bekijken van een verkoopgesprek en daarbij een aantal observatiecriteria als 'voldaan' of 'niet voldaan' aanklikken.

We wilden weten of het verschil maakte of de praktijkopleiders wisten wat de locatie van het verkoop-

In het filmpje was een verkoopgesprek te zien waarin een jas wordt verkocht.

gesprek was. We hebben hen daarom gevraagd om hetzelfde filmpje drie keer te bekijken. De eerste keer stond er geen tekst bij over de locatie. De tweede en derde keer wel. Door steeds te vragen om dezelfde observatiecriteria te beoordelen konden we de beoordeling zonder locatie en mét locatie met elkaar vergelijken.

FILMPJE

In het filmpje was een verkoopgesprek te zien waarin een jas wordt verkocht. Het filmpje duurde drie minuten en kon zo vaak als de praktijkopleider wilde, worden bekeken. In figuur 1 is een beeld te zien uit het filmpje. De observatiecriteria komen uit het praktijkexamen Verkoopsspecialist. Ze zijn terug te zien in figuur 2.

Figuur 2 – Observatiecriteria die beoordeeld werden

De deelnemer ...

- gebruikt de juiste gesprekstechnieken.
- gebruikt de juiste verkoopargumenten.
- geeft de klant de gewenste informatie.
- geeft de klant deskundig advies.
- stelt actief alternatieven voor.
- besteedt voldoende aandacht aan de klant.
- stelt zich actief en enthousiast op.
- past houding, taalgebruik en kleding aan, aan de cultuur van de organisatie.
- stelt zich correct, dienstbaar/servicegericht op naar de klant.
- past de juiste verkooptechnieken toe.
- maakt gebruik van zijn assortimentskennis om aan de wens van de klant te voldoen.
- zoekt binnen het eigen assortiment naar mogelijkheden om aan de wens van de klant te voldoen.
- bepaalt het juiste moment waarop hij de klant benadert om het verkoopgesprek te starten.
- achterhaalt wensen van de klant.
- achterhaalt koop- en informatiebehoefte van de klant.
- sluit met het advies zoveel mogelijk aan op de wens van de klant.
- werkt systematisch.
- hanteert de geldende kwaliteitseisen ten aanzien van werkvolgorde, werktempo en veiligheid.
- signaleert kansen voor bijverkoop of aanvullende verkoop.
- speelt in op kansen voor bijverkoop of aanvullende verkoop.

LOCATIE

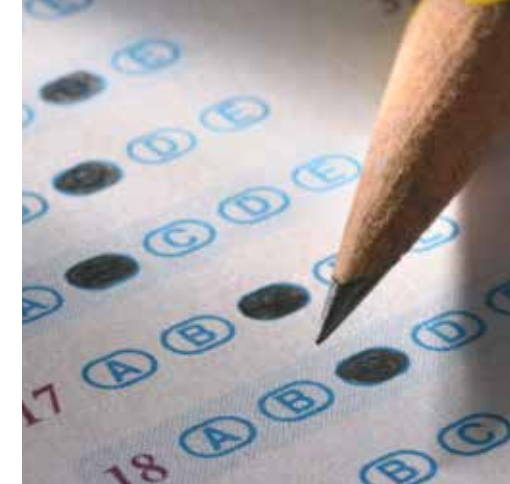
Bij de tweede en derde keer dat een praktijkopleider een filmpje zag, werd steeds een locatie toegevoegd. Bij de derde keer kreeg de praktijkopleider een combinatie van één van de geografische omgevingen en één van de bedrijfsculturen beschreven.

Er is gekeken naar twee aspecten van locatie:

- geografische omgeving (grote stad of een kleine plaats)
- bedrijfscultuur (outlet store of een herenmode zaak)



Figuur 1 – Beeld uit het filmpje



Resultaten

VARIABLEN

In de analyse van de data uit de vragenlijst is gekeken naar een aantal variabelen. Steeds is berekend wat de gemiddelde somscore was op de lijst met observatiecriteria (zie figuur 2). Er waren in totaal 19 beoordelingscriteria. Als een beoordelaar vond dat de student aan alle observatiecriteria had voldaan, dan zou de student een somscore van 19 krijgen.

Natuurlijk is gekeken naar de effecten van de verschillende locaties. Eerst is er gekeken naar het verschil tussen 'geen locatie' en 'één van de andere locaties'. Daarnaast is er gekeken naar de verwachting die de praktijkopleiders hadden. Een aantal vragen is daarvoor samengevoegd in een factoranalyse. De factoren uit de factoranalyse zijn genoemd naar kenmerkende vragen voor de vragen die volgens de analyse sterk op elkaar lijken. In figuur 3 zijn de kenmerkende vragen te zien. In de analyse is verder gekeken naar het effect van training.

UITKOMSTEN

De beoordelaars die meewerkten aan het onderzoek hebben de student in het filmpje beoordeeld. De student kon daarbij maximaal 19 observatiecriteria als voldaan behalen en dus een maximale somscore van 19 bereiken. De basis waarmee alle andere uitkomsten zijn vergeleken is een somscore van 18, omdat dat de gemiddelde somscore is die een praktijkopleider geeft aan de student uit het filmpje als de praktijkopleider:

- geen locatie wist;
- vond dat kennis minder werd erkend in de grote stad dan in een kleine plaats;
- vond dat er in een grote stad minder kennis nodig was dan in een kleine plaats;
- en geen training had gehad.

In figuur 3 kunnen we zien wat er gebeurt met de somscore als een van deze aspecten wijzigt. Bijvoorbeeld: als we 'geen locatie' wijzigen in 'grote stad', dan daalt de somscore naar 17. Als een praktijkbeoordelaar de locatie weet van een praktijkexamen, krijgt de student uit het filmpje een lagere somscore.

LOCATIE

Uit de analyse bleek dat het toevoegen van een locatie de somscore meestal laat dalen. Dat betekent dat een praktijkopleider, die het filmpje ziet 'met een locatie' in gedachten, waarschijnlijk een andere beoordeling geeft dan hij eerder deed 'zonder een locatie' in gedachten. Het is geen groot effect, want de somscore daalt maar één punt. In het geval van de kleine plaats zelfs net geen heel punt. Toch was het een significant effect. Hiermee is bewezen dat locatie wel degelijk van belang is voor het beoordelen van praktijkexamens.

Het verschil tussen een grote stad of een kleine plaats was niet significant. Ook het verschil tussen een outlet store of een herenmode zaak was niet significant. Het lijkt erop alsof het niet uitmaakte welke locatie de praktijkopleider in gedachten had, zolang het er maar een was.

Geografische omgeving werd als volgt aangegeven:

Grote stad

Het filiaal waar Jan stage loopt is gevestigd in Utrecht. Utrecht is een grote stad met meer dan 310.000 inwoners. Het is er altijd druk. Utrecht ligt in het midden van het land (de Randstad). Doe net alsof u werkt in dit filiaal in Utrecht en Jan moet beoordelen.

Kleine plaats

Het filiaal waar Jan stage loopt is gevestigd in Nijkerk. Nijkerk is een kleine plaats met ca. 25.000 inwoners. Het is er rustig en landelijk. Nijkerk ligt midden op de Veluwe in Gelderland. Doe net alsof u werkt in dit filiaal in Nijkerk en Jan moet beoordelen.

De bedrijfscultuur werd door de volgende tekst aangegeven:

Outlet store

Jan loopt stage bij de outlet-store Outlet Planet. De Outlet Planet is een winkel waar merkleding wordt verkocht voor een lage prijs. De kleding is vaak van eerdere collecties. Soms zit er ook kleding tussen die van minder goede kwaliteit is. Doe net alsof u ook bij de Outlet Planet werkt en Jan moet beoordelen.

Herenmode zaak

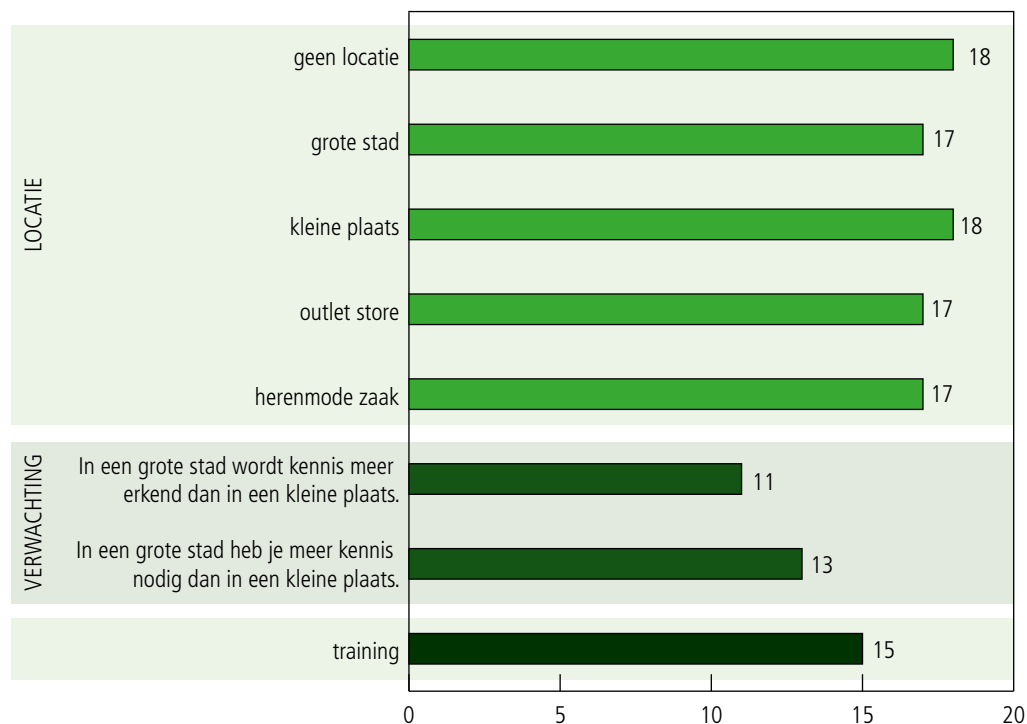
Jan loopt stage bij Van Dal Mannenmode. Van Dal is een winkel die zich specialiseert in herenmode. Zij verkopen onder andere de merken Hugo Boss en Tommy Hilfiger. De kleding is van goede kwaliteit. Doe net alsof u ook bij Van Dal werkt en Jan moet beoordelen.

REDEN

Doordat het filmpje steeds drie keer was bekeken, konden we ook de interacties tussen de aspecten van locatie bekijken. Tussen de filmpjes door werden er andere vragen aan de praktijkopleiders gesteld. Die vragen hadden twee doelen. We wilden enerzijds meer weten over de verwachtingen van de praktijkopleiders. Verwachtten zij een verschil tussen beoordelingen in een grote stad en in een kleinere plaats? Maakt die verwachting iets uit voor de beoordeling?

Daarnaast wilden we anderzijds graag dat er steeds een beetje tijd zat tussen twee beoordelingen van het filmpje. Op die manier kon er, zonder herinneringen aan wat er eerder was ingevuld, opnieuw worden beoordeeld. Dit wordt vaak gedaan als een beoordeling wordt herhaald in een vragenlijst.

Figuur 3 – Gemiddelde somscores voor de variabelen



VERWACHTING

Het maakt ook uit of praktijkopleiders verwachten dat er verschillen zijn tussen locaties. Een praktijkopleider die denkt dat kennis in een grote stad meer wordt erkend dan in een kleine plaats, geeft aan (exact) dezelfde observatie gemiddeld een veel lagere somscore dan een praktijkopleider die het tegenovergestelde vindt. Dit geldt ook voor de benodigde hoeveelheid kennis in een grote stad of in een kleine plaats. Het effect op de somscore blijkt dan ook behoorlijk groot te zijn. Het scheelt wel vijf tot zeven punten! Deze variabele heeft voor een student die in de praktijk wordt beoordeeld dus

veel meer impact op zijn mogelijke cijfer dan de locatie van het examen.

TRAINING

De somscore wordt ook lager als de praktijkopleider een training heeft gevolgd. In dat geval daalt de somscore met drie punten. Het maakte niet uit hoe lang de training was of hoe vaak een praktijkopleider een training volgde. Maar het is dus belangrijk om een training te volgen. De meeste praktijkopleiders gaven aan dat ze bij KCH Examens een training hadden gevolgd.

Theorie

Waarom vinden we deze resultaten en hoe moeten we die interpreteren? Studenten die worden beoordeeld door praktijkopleiders die een locatie voor een examen weten, een verwachting hebben over de locatie van het examen of een training hebben gevolgd, krijgen een lagere somscore. Dat zou een lager cijfer kunnen betekenen. Dit is echter geen slechte uitkomst. Hieronder wordt uitgelegd dat het hier waarschijnlijk is, dat een lagere somscore overeenkomt met een zorgvuldiger beoordeling.

BEOORDELAARS

Alle beoordelaars, dus ook de praktijkopleiders die meededen aan het onderzoek, zijn mensen. Dat betekent dat we moeten kijken naar de psychologie van beoordelen om de resultaten een goede interpretatie te kunnen geven.

Vanuit de psychologie weten we dat mensen 'lui' zijn. Eigenlijk zijn vooral onze hersenen lui. Omdat het veel energie kost om na te denken, proberen we zoveel mogelijk handigheidjes te gebruiken om minder hard na te (hoeven) denken. Dat minder hard nadenken noemen

we **intuïtief denken**. Een voorbeeld daarvan is het herkennen van emoties: dat gaat heel snel en meestal onbewust. Hard nadenken heet **reflectief denken**. Een voorbeeld van die vorm van denken is het oplossen van een moeilijke som ($83 \times 234 = \dots$): het is moeilijk om te doen, maar als je er echt toe zet, dan lukt het uiteindelijk wel (voor meer informatie kun je het boek **Het feilbare denken** lezen – Kahneman, 2011).

REFLECTIEF DENKEN

Reflectief denken maakt het mogelijk om moeilijke taken uit te voeren. Beoordelen is een moeilijke taak. Je moet je er echt goed toe zetten om de juiste vraag te beantwoorden. De vraag die we willen beantwoorden is steeds: heeft de student dit observatiecriterium voldoende laten zien of niet?

Als een beoordelaar niet reflectief blijft denken en zich blijft concentreren op de taak, dan kan het gebeuren dat er een andere vraag wordt beantwoord. Een beoordelaar gebruikt dan intuïtief denken om een makkelijker vraag

¹ Voordat je er de rest van de dag over blijft nadenken: $83 \times 234 = 19.422$.



Discussie

PRAKTIJK

We zagen dat beoordelaars die kennis hebben van de locatie van een praktijkexamen zorgvuldiger beoordelen. Dit impliceert dat de ideale beoordelaar een gedegen kennis van de locatie van het praktijkexamen heeft. Als er in de beroepspraktijk wordt geëxamineerd, dan is de beoordelaar iemand die werkt in dat bedrijf, of tenminste iemand die het bedrijf goed kent. In dit opzicht is er dus niets mis met decentrale examinering of examinering in de beroepspraktijk.

OBJECTIVITEIT

Dit onderzoek kan niets zeggen over de objectiviteit van de beoordelaars. Geen van de praktijkopleiders kende de student in het filmpje. Er is ook geen poging gedaan om sommige beoordelaars de student aardig te laten vinden en anderen niet. Of om de ene beoordelaar meer informatie over het eerdere gedrag van de student te geven dan de andere. In principe staat de vraag over hoe objectief de beoordelaar is, dus over hoe goed de beoordelaar de student mag kennen, los van de locatie van de beoordelaar. In de praktijk komt het vaak voor bij examinering in de beroepspraktijk dat er wordt beoordeeld

door een beoordelaar die een student goed kent. Dat ze vaak samen voorkomen, wil echter nog niet zeggen dat met beide zaken iets mis is.

ONBEKEND

Er is in dit onderzoek ook niet gekeken naar de validiteit en de betrouwbaarheid van de beoordelingscriteria. Dat paste niet bij de onderzoeksvraag, omdat dit kenmerken zijn van het praktijkexamen zelf. We kunnen daarover dus ook niets concluderen. In het algemeen is het aan te raden om te kijken of de beoordelingscriteria passen bij het doel van de toets. Bij KCH Examens wordt dit gedaan door de beoordelingscriteria te baseren op de kwalificatiedossiers.

EFFECTGROOTTE

Er moet worden opgemerkt dat kennis van de locatie een stuk minder effect heeft op de somscore dan de andere variabelen. Het lijkt dus veel belangrijker om beoordelaars goed te trainen en te letten op bias die ontstaat door verwachtingen. Het is belangrijk dat beoordelaars zich bewust zijn van valkuilen en ze daarop te trainen.

te beantwoorden. Zo'n vraag zou kunnen zijn: vind ik de student aardig? Dit is een vraag die eigenlijk vraagt om een emotionele en dus een intuïtieve beoordeling. Het is uiteraard niet de bedoeling dat de beoordelaar tijdens de beoordeling 'intuïtief denken' gebruikt.

VOORDEEL VAN DE TWIJFEL

Als beoordelaars weinig informatie hebben om een taak te beoordelen, neigen ze ernaar om de student het voordeel van de twijfel te geven (Carless, 2009; Hawe, 2003; Hawthorne, Wood, Hood, Cannings-John, & Houston, 2006). Hoe minder beoordelaars weten, hoe eerder ze een voldoende geven. Dat komt doordat beoordelaars terugvallen op intuïtief denken. De taak om te beoordelen wordt namelijk zo moeilijk, dat reflectief denken een enorme hoeveelheid energie kost.

Er speelt nog iets mee. Het is altijd moeilijk om studenten een onvoldoende te geven. Doordat het moeilijk is om de prestatie van een student te scheiden van hemzelf, voelt het vaak alsof we een student minder waard vinden als

Als praktijkopleiders de locatie van een examen weten, worden ze kritischer.

we hem een onvoldoende geven. Dat effect wordt versterkt als de beoordelaar ook de opleider van de student is. Dan voelt het bijna als jezelf een onvoldoende geven. Een beoordelaar moet zijn reflectieve denken gebruiken om dit te beredeneren. Eigenlijk moet hij steeds tegen

zichzelf zeggen: ik beoordeel de prestatie en niet de student en ik beoordeel de student en niet mezelf.

We zien dit ook direct in de uitkomsten van het onderzoek terug:

- als praktijkopleiders de locatie van een examen weten, worden ze kritischer;
- als praktijkopleiders training hebben gevolgd, worden ze kritischer.

Het is waarschijnlijk dat de praktijkopleiders meer reflectief blijven denken tijdens de beoordeling en daardoor gemiddeld op een lagere somscore uitkomen.

KWALITEIT

Reflectief blijven denken is voor een langere tijdperiode moeilijk. Je moet dit jezelf aanwennen door het vaak te doen. Eigenlijk moet je een soort beoordeel-expert worden. Het is dus logisch dat beoordelaars door training kritischer worden. Het betekent in dit geval ook dat ze aandachtiger beoordelen. Dat is hoe we willen dat beoordelaars hun beoordeling uitvoeren. Reflectief denken zorgt voor een kwalitatief hoge beoordeling. Training draagt sterk bij aan een kwalitatief hoge beoordeling. De bias die werd gevonden bij de verwachting die praktijkopleiders hadden, zou eigenlijk weggenomen moeten worden door training. Voor de kwaliteit van een beoordeling bleek het ook van belang dat praktijkopleiders goed weten waar het examen afgenomen wordt.



Waar beoordelen invloed van de context op de resultaten van het examen.



PRAKTIJKEXAMINERING

Kunnen we examineren in de beroepspraktijk? Ja, dat kan. Het blijft een authentieke manier van examineren. Het lijkt erop dat de beoordeling zelfs iets beter wordt als een beoordelaar goed weet waar het praktijkexamen plaatsvindt. Omdat de verschillende locaties onderling geen significante verschillen toonden, lijkt het niet veel uit te maken waar een examen gehouden wordt. In ieder geval niet met de beoordelingscriteria uit de vragenlijst.

Mocht het voorkomen dat een aantal observaties niet gedaan kan worden op een bepaalde locatie, dan is het zaak om te zorgen voor een vervangende locatie. Als er geen andere locatie in de beroepspraktijk kan worden gevonden, of als examinering in de beroepspraktijk gevaar oplevert, dan is examinering in simulatie een goed alternatief.

Het verschillen van locaties is op zichzelf geen reden om de beoordeling niet in de beroepspraktijk te laten plaatsvinden.

Het verschillen van locaties is op zichzelf geen reden om de beoordeling niet in de beroepspraktijk te laten plaatsvinden. Examinering in de beroepspraktijk is in principe geen minder eerlijke manier van beoordelen. Het lijkt er ook op dat een score herhaalbaar is, zolang de beoordelaar is getraind om reflectief te blijven denken. Om ervoor te zorgen dat er objectief kan worden beoordeeld, blijft het van belang om te letten op de kwaliteit van de beoordelaars en op de kwaliteit van het praktijkexamen.

TRAINING

Training had een groot effect op de beoordeling. We zagen dat getrainde beoordelaars inderdaad vaker reflectief denken lieten zien. Dat is een gewenst effect en pleit ervoor om alle beoordelaars te trainen. Het effect was zelfs zoveel groter, dat het in sommige gevallen zo kan zijn dat getrainde beoordelaars inzetten belangrijker is dan het vastleggen van de locatie van een praktijkexamen.

De training hoeft niet erg lang te zijn. De meeste beoordelaars hadden één of twee dagen training ontvangen. Meestal was dit de training van KCH Examens. Ook uit de literatuur blijkt dat een korte training die is toegespitst op het aanleren van het herkennen van valkuilen bij het beoordelen (letten op halo-effecten en alert blijven tijdens het observeren) en die oefent met beoordelen, zeer effectief is.

AANBEVELINGEN

- Beoordeel gerust in de beroepspraktijk, als dit duidelijke voordelen heeft voor de authenticiteit van het praktijkexamen;
- Train beoordelaars om te letten op valkuilen bij het beoordelen en om te blijven denken tijdens het beoordelen. Geef ze voldoende ruimte om dit te oefenen.

Literatuur

Carless, D. (2009). Trust, distrust and their impact on assessment reform. *Assessment & Evaluation in Higher Education*, 34 (1), 79-89.

Gulikers, J., Biemans, H., & Mulder, M. (2009). Developer, teacher, student and employer evaluations of competence-based assessment quality. *Studies in Educational Evaluation*, 35, 110-119.

Hawe, E. (2003). "It's Pretty Difficult to Fail": The reluctance of lecturers to award a failing grade. *Assessment & Evaluation in Higher Education*, 28(4), 371-382.

Hawthorne, K., Wood, F., Hood, K., Cannings-John, R., & Houston, H. (2006). Learning to mark: a qualitative study of the experiences and concerns of medical markers. *BMC medical education*, (6), 25.

Kahneman, D. (2011). **Ons feilbare denken: Thinking, fast and slow**. Amsterdam/Antwerpen: Uitgeverij Business Contact.

VOORBEHOUD

De resultaten van dit onderzoek zijn niet alleszeggend. Er is onderzoek gedaan onder praktijkopleiders uit het handelsonderwijs. Relatief weinig van de aangeschreven participanten heeft gereageerd. Dit resulteerde in een lage power om effecten te vinden. Er is onderzoek gedaan met een videofragment. Het zou kunnen dat er bij onderzoek een andere populatie, een ander filmpje, of een beoordeling in de praktijk, andere resultaten worden gevonden. Een priming effect in de vragenlijst kon niet worden uitgesloten.



Waar beoordelen

EVEN VOORSTELLEN

Drs. Marianne Hubregtse (m.hubregtse@kch.nl) werkt als promovenda bij het Kenniscentrum Handel. Na een bachelor opleiding aan University College Utrecht heeft zij de Research Master Methodologie en Statistiek aan de Universiteit Utrecht afgerond. Haar promotieonderzoek richt zich op de kwaliteit van de beoordeling van praktijkgericht examineren in het mbo. Dit onderzoek is deel van het promotieonderzoek.



Deze uitgave 'Waar beoordelen' verschijnt in het kader van het 10-jarig bestaan van het ESS. Het is een onderzoek naar de praktijkgerichte examinering in verschillende contexten. De resultaten van dit onderzoek valideren het beoordelen in de beroepspraktijk én dragen bij aan de kwaliteitsverhoging van de producten in het ESS.



KCH
Examens

© Oktober 2013. Dit is een uitgave van KCH Examens. Dit boekje bevat de beschrijving van het resultaat van een deel van een promotieonderzoek gericht op de objectiviteit van de examinering.

Met deze uitgave wil KCH Examens bijdragen aan de continue kwaliteitsslag in het examenservicesysteem (ESS).
